

Dan NICU

Biroul politici de reintegrare

În cadrul Biroului, Dan este responsabil de gestionarea dosarelor din cadrul procesului de reglementare transnistreană, inclusiv în formatele de negocieri existente, dar și de interacțiunile pe linia reprezentanților politici în procesul de negocieri.

Cercetarea lui Dan are drept **scop** de a arăta că depășirea termenelor de furnizare a serviciilor publice frânează procesul de administrare publică și creează spațiu pentru practici de corupție pasivă. Funcționarii publici pot depăși intenționat termenele unor lucrări pentru a determina beneficiarii să inițieze acte de corupere pasivă.

Cauzele acestei probleme, în viziunea lui Dan, sunt:

- ▶ Lipsa măsurilor, din partea conducerii autorităților publice, pentru rezolvarea problemei depășirii termenelor de execuție;
- ▶ Convingerea sau sancționarea funcționarilor pentru soluționarea cazurilor în termenele legale este de obicei responsabilitatea conducătorilor de direcție, dar aceștia par să nu fie suficient de motivați pentru a impune subordonaților să respecte termenele;
- ▶ Deficitul de personal care îngreunează și încetinește munca autorității publice de examinare și soluționare a petițiilor.

Dan propune următoarele **soluții** pentru a determina funcționarii publici să respecte termenele:

- ▶ Monitorizarea situației privind depășirea termenului de execuție și introducerea indicatorului corespunzător în fișele de evaluare a performanței funcționarului public;
- ▶ Punerea în sarcina Cancelariei de Stat monitorizarea situației petițiilor/cererilor și corespondenței de serviciu în cadrul autorităților publice centrale și locale, cu întocmirea unor rapoarte semestriale dedicate strict subiectului respectiv;
- ▶ Rezolvarea deficitului de cadre calificate în administrația publică prin reforma administrației publice locale și crearea unor unități administrative puternice, capabile să ofere servicii de calitate și mai eficiente populației.

Nerespectarea termenului general în procedura administrativă și corupția pasivă

INTRODUCERE

Corupția este una din principalele amenințări la adresa dezvoltării economice, sociale și securității Republicii Moldova. Acest proiect de cercetare analizează unul din factorii administrativ-birocrațici care creează condiții pentru punerea în practică a intențiilor de corupție, în special de corupere pasivă – nerespectarea termenului general de 30 de zile. Acest termen, prevăzut în art. 60 alin. (1) al Codului Administrativ, unii funcționari îl pot încălca intenționat, cu scopul de a-i face pe beneficiari sau petenți să le propună foloase necuvenite în schimbul rezolvării problemei (corupere pasivă).

Propunerea de politică publică își propune să contribuie la excluderea practicii de depășire a termenului limită prevăzut pentru executarea petițiilor, cererilor și corespondenței de serviciu. Astfel, se va ajunge la diminuarea spațiului de manevră pentru funcționarii publici și/sau angajații din sectorul public care sunt tentați să se implice în acte de corupție pentru beneficii personale.

DESCRIEREA PROBLEMEI

Strategia de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030, în capitolul IV, „Debirocratizarea și Dezvoltarea Serviciilor Electronice”, la punctul 107, descrie următoarea problemă: *„Birocrația continuă să prevaleze în operațiunile zilnice ale entităților din sectorul public. Informațiile despre unde, cum și când este furnizat un serviciu public sunt adesea neclare, crescând astfel cozile cu cetățenii confuzi care caută doar să ia o informație simplă. Deși s-au înregistrat progrese în ultimul deceniu în ceea ce privește reducerea corupției, cetățenii încă văd corupția și calitatea scăzută a serviciilor publice ca o problemă semnificativă. Funcționarii publici abuzează adesea de termenele limită de furnizare a serviciilor în funcție de natura serviciului, creând astfel spațiu pentru practici de corupție pasivă.”*¹

Astfel, autoritățile centrale admit că abuzarea termenelor limită de furnizare a serviciilor creează spațiu pentru practici de corupție pasivă. Legătura de cauză-efect începe de la posibilitatea pe care o au funcționarii publici/angajații instituțiilor bugetare de a depăși termenele legale de acordare a serviciilor, cu intenție, pentru a-i determina pe beneficiari să ofere mită. De asemenea, cazurile de depășire a termenelor de furnizare a serviciilor publice frânează procesul de administrare publică în general, contribuind la scăderea gradului de eficiență al administrației publice.

Potrivit informațiilor furnizate de Oficiul Teritorial Chișinău al Cămarilor de Stat, pe parcursul anului 2023 prin ghișeul unic al primăriei municipiului Chișinău au fost înregistrate 18 997 petiții, dintre care 8 825 examinate în termen și 9 910 (52,16%) examinate cu depășirea termenului. În cazul Preturii Centru a municipiului Chișinău, în 2023 numărul petițiilor executate cu întârziere a constituit 42 din 225 de petiții recepționate, ceea ce reprezintă 18,66%. Pretura Buiucani a raportat că din 254 de petiții înregistrate, 27 (10,62%) au fost soluționate cu întârziere. În comuna Trușeni, parte din municipiul Chișinău, numărul petițiilor executate cu întârziere a fost 30 din 1231 (2,43%). Orașul Sângera prezintă un raport de 27 din 2811 (0,96%). În orașul Vatra, raportul respectiv constituie 25 din 1366 de petiții (1,97%). În schimb comuna Grătiești prezintă următorul tablou: din 755 de petiții, 45 au fost executate cu depășirea termenului (5,96%). De asemenea, în orașul Codru, din 1551 petiții înregistrate în 2023, 168 (10,83%) au fost executate cu întârziere. Într-o serie de localități rurale din raioanele centrale ale țării am constatat, de asemenea, existența cazurilor de petiții examinate cu depășirea termenelor, însă în proporții mult reduse.

¹ . Strategia de reformă a administrației publice, <https://gov.md/ro/content/strategia-de-reforma-administratiei-publice-din-republica-moldova-pentru-anii-2023-2030, pagina 37>.

De exemplu, primăria comunei Văsieni (raionul Ialoveni) a raportat pentru anul 2023 un număr de 22 de petiții examinate, dintre care doar una cu depășirea termenului, iar la Cigîrleni (rn. Ialoveni) din 11 petiții examinate, nici una nu a fost executată cu întârziere.²

Fenomenul respectiv nu afectează doar autoritățile publice locale, ci și pe cele centrale, inclusiv serviciile publice deconcentrate. De exemplu, Autoritatea Națională a Penitenciarelor a înregistrat în 2023 un număr de 3071 de petiții, dintre care 508 (16,54%) au fost executate cu întârziere. Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică a recepționat pe parcursul anului trecut 2025 de petiții, dintre care 492 (24,29%) au fost executate cu întârziere.

Observăm că în localitățile și autoritățile publice în care se înregistrează mai multe petiții crește și numărul celor examinate cu întârziere.

Astfel, se impun câteva concluzii:

1. Fenomenul descris există și se manifestă îndeosebi în cadrul administrației publice locale.
2. Din moment ce el există, și există documente oficiale de politici publice ale statului care trasează o legătură între el și practicile de corupere pasivă, este necesară abordarea sa și identificarea de posibile soluții care să îi pună capăt.
3. Reieșind din cele expuse mai sus, miza prezentei propuneri de politică publică *este de a reduce semnificativ spațiul de generare și manifestare a practicilor de corupere pasivă*.

Necesitatea rezolvării problemei enunțate este evidențiată de opinia cetățenilor, adică a beneficiarilor de servicii publice, despre corupția pasivă și corupție în general. La mijlocul anului 2023, cetățenii percepeau *lăcomia celor care cer mită* drept a doua cauză a corupției ca importanță, fiind indicată de 29% dintre respondenții unui sondaj realizat de Institutul Național Democratic și având ca subiect percepțiile despre corupție în Republica Moldova.³ Această cauză este asociată coruperii pasive, după cum este definită în legislația națională (subiectul este dezvoltat în subpunctul „Cauzele problemei”). În același sondaj și la aceeași întrebare, 18% dintre respondenți au indicat drept principală cauză *nedorința autorităților de a combate corupția*. Iar 84,7% dintre respondenți sunt total de acord sau mai degrabă de acord cu afirmația că *mituirea și utilizarea conexiunilor este adesea cea mai simplă modalitate de a obține anumite servicii publice în Moldova*. În același timp, pe 62,6% dintre respondenți corupția la nivel mic din viața de zi cu zi îi deranjează mai mult decât delapidarea majoră în politică. De asemenea, respondenții au apreciat ca fiind foarte gravă utilizarea funcției publice pentru promovarea propriului interes în schimbul celui public (nota 8,7 pe o scară de la 1 la 10) și solicitarea de bani în schimbul unor servicii mai bune sau mai rapide (nota 8).

Putem interpreta aceste rezultate drept un mesaj transmis autorităților că este necesară concentrarea cu prioritate pe eradicarea acelui gen de corupție pe care îl pot pune în practică persoanele care profită de funcția publică atunci când trebuie să facă demersuri pentru soluționarea solicitărilor de soluționare a problemelor/furnizare a serviciilor publice venite de la solicitanți/petenți. **Cauzele problemei**

Printre cauzele care fac posibilă situația descrisă anterior am identificat:

- Impunitatea aparentă a funcționarilor publici în ceea ce ține depășirea termenului legal de execuție. Din practica funcționarilor publici nu se observă existența unor măsuri luate de la nivelul conducerii autorităților publice pentru rezolvarea în special a problemei depășirii termenelor de execuție.
- Aparent, convingerea/munca de convingere/sancționarea (eventual) făcută ca funcționarul să ia măsuri pentru soluționarea cazurilor/parcursul pașilor legali în termene adecvate – fără depășirea termenelor limită – este pusă indirect doar în sarcina conducătorilor direcți, iar aceștia, la rândul lor, nu sunt suficient de motivați să-i determine pe subordonații lor să nu tergiverseze lucrul asupra cazurilor/ dosarelor pe care le au în examinare.

² . Toate datele privind incidența cazurilor de executare a petițiilor cu întârziere față de termenul prevăzut provin din interpelările Oficiului Teritorial Chișinău al Cămarilor de Stat cu solicitarea de a-i fi prezentate respectivele informații. Autorul acestei propuneri de politici publice a avut acces la ele strict în interesul muncii de cercetare care a însoțit prezentul demers.

³ . „Percepții despre corupție în Moldova”. Sondaj național realizat de Institutul Național Democratic, mai 2023. (nepublicat)

- Mai ales la nivelul administrației publice locale, se înregistrează adesea un deficit de personal (funcționari), care îngreunează și încetinește munca autorității publice de examinare și soluționare a petițiilor. De exemplu, în 2022, gradul de ocupare a funcțiilor publice era de 85,1%, iar în cazul funcționarilor publici de execuție acest indice scăzuse la 78,8%.⁴

Astfel, în multe instituții publice, mai ales la nivelul celor din administrația publică locală, funcționarii publici tergiversează examinarea cazurilor și oferirea răspunsurilor inclusiv a corespondenței de serviciu cu alte instituții publice, peste termenul legal de 30 de zile. Unii funcționari publici, potrivit observațiilor care se regăsesc în Strategia de Reformă a Administrației Publice, pot profita de posibilitatea de a depăși termenele de execuție și pot crea condiții pentru acte de corupție pasivă.

Corupția pasivă este definită de către art. 324 al Codului Penal ca fiind „*pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de către o persoană publică sau de către o persoană publică străină de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, sau acceptarea ofertei ori promisiunii acestora pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale sau contrar acesteia*”.⁵⁶

Potrivit studiului „Profilul infractorului pe cazurile de corupere pasivă, corupere activă și trafic de influență, în baza sentințelor pronunțate în anul 2020”, realizat de direcția analitică a Centrului Național Anticorupție, marea majoritate a persoanelor care comit acte de corupție pasivă sunt funcționari publici/angajați în domeniul public care au depășit vârsta de 30 de ani, în mare parte bărbați, absolvenți de studii superioare. De regulă, aceștia sunt la prima încălcare a legii penale, neavând antecedente. În mare parte au un bagaj bogat de cunoștințe, abilități profesionale și cunosc legislația (cel puțin la nivel elementar). Funcțiile în care se află aceștia stârnesc interesul corupătorilor datorită competențelor care fac posibile atingerea obiectivelor ilegale ale acestora.⁷

Cetățenii care raportează fapte de corupție, potrivit sondajului menționat mai sus, se confruntă în proporție de peste 60% cu situații în care raporturile lor fie sunt respinse, fie sunt primite dar nu se începe nicio urmărire penală.⁸ Acest tablou contribuie la sporirea neîncrederii în autorități și alimentează sentimentul de impunitate pe care-l resimt funcționarii corupți.

Astfel, funcționarii publici *au posibilitatea* să depășească intenționat termenele de execuție ale unor lucrări pentru a determina beneficiarii să inițieze acte de corupere pasivă, și unii dintre ei profită de această posibilitate. Ea le este oferită inclusiv de faptul că superiorii lor, adesea, nu îi determină prin diverse metode – discuții, muncă de convingere, chiar și simpla atenționare asupra faptelor în cauză – să renunțe la această practică.

O altă cauză a fenomenului este legată de sancțiunile foarte relaxate pentru depășirea termenelor de execuție (la care vom reveni mai pe larg la subcapitolul despre soluțiile existente), și faptul că acestea, practic, nu se aplică (inclusiv din cauza abținerii superiorilor funcționarilor de a lua măsuri, din rațiuni de protecție, evitare a scandalurilor, a caracteristicilor și rapoartelor negative etc.).

Efectele problemei

Pe lângă faptul că fenomenul descris favorizează practicile de corupere pasivă, acesta mai conduce și la alte efecte nocive.

Unul dintre acestea este scăderea vitezei cu care sunt rezolvate chestiunile curente în procedura administrativă. Această problemă conduce la diminuarea eficienței în administrația publică.

⁴ . Cancelaria de Stat a Republicii Moldova, Raport anual cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public pentru anul 2022, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport_fp_2022_0.pdf

⁵ . Codul Penal al Republicii Moldova, art. 324, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136064&lang=ro#, accesat pe 12.2023.

⁷ . <https://cna.md/public/files/Studiu-PROFIL-202045dd1.pdf>

⁸ . Percepții despre corupție în Moldova”. Sondaj național realizat de Institutul Național Democratic, mai 2023. (nepublicat)

Tratamentul acordat beneficiarilor de servicii publice în care aceștia sunt lăsați de pe o zi pe alta îi de motivează să se mai adreseze autorităților, ei preferând să reducă la minim numărul de interacțiuni cu instituțiile statului. În rezultat, scade și volumul de servicii publice prestate populației, dar și încrederea cetățenilor în capacitatea autorităților de a îi ajuta într-un fel sau altul. Nu întâmplător, prezența la vot la toate tipurile de scrutine electorale din ultimele decenii este în continuă scădere.

Sondajul „Percepții despre corupție în Moldova” prezintă un tablou îngrijorător privind dispozițiile generale ale cetățenilor vizavi de fenomenul coruperii pasive. Astfel, la întrebarea *În cât timp credeți că Moldova poate să devină liberă de corupție?*, 37,3% dintre respondenți au răspuns „niciodată”, 8,9% au indicat varianta „în mai mult de 50 de ani”, iar 3,8% au spus că în 30-50 de ani se va întâmpla acest lucru. Datele arată că peste jumătate dintre moldoveni fie nu cred în minimizarea fenomenului corupției, fie o proiectează în intervale de timp aproape irelevante pentru generația cetățenilor aflați astăzi la vârstă adultă. La subiectul încrederii în autorități, respondenții au fost întrebați care au fost motivele pentru care nu au raportat actele de corupție, 41,3% din respondenți au spus că **nu au încredere că au autoritățile le vor verifica**, și încă 28,2% au indicat că în opinia lor raportarea ar fi fost inutilă. În privința încrederii în cei care trebuie să se ocupe de un caz de corupție, odată raportat, 25,1% din respondenți au spus că nu știu în cine ar putea avea încredere, iar 13,2% au indicat că nu au încredere în nimeni. Sondajul mai arată și că 41,3% din respondenți cred că autoritățile sunt foarte ineficiente și destul de ineficiente în combaterea corupției. De asemenea, 79,5% se declară total sau parțial de acord cu afirmația că autoritățile statului, în particular procurorii și instanțele, nu fac suficient pentru a investiga și pedepsi corupția, iar 90,5% își doresc ca autoritățile să fie mai severe în răspunsul lor la actele de corupție.⁹

Grupurile țintă

Grupurile țintă vizate în prezenta analiză și propunere de politici publice sunt funcționarii publici și unii angajați ai instituțiilor bugetare.

DOCUMENTELE STRATEGICE ȘI SOLUȚIILE EXISTENTE (starea de fapt)

Printre actele normative care sancționează depășirea termenelor de execuție în cazul furnizării unor servicii publice se regăsesc:

Codul Contravențional, art. 313³, alin.1 - Tergiversarea nemotivată și/sau depășirea perioadei de timp stabilite de lege pentru eliberarea actului permisiv, precum și eliberarea actului permisiv pe un termen de valabilitate mai mic decât termenul prevăzut de Nomenclatorul actelor permissive se sancționează cu amendă de la 30 la 45 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 45 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcții de răspundere, cu sau fără privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

Codul Contravențional, art. 330 - Refuzul executării, neexecutarea sau executarea necorespunzătoare de către respondenți și deținătorii surselor de date administrative a obligațiilor prevăzute de lege privind prezentarea datelor, neprezentarea în termen a datelor agregate sau a celor individuale, inclusiv a datelor cu caracter personal, în scopul producerii statisticilor oficiale, precum și prezentarea de date eronate ori în volum incomplet, cu excepția informației privind convingerile ideologice, apartenența politică, antecedentele penale, sănătatea și viața intimă ale persoanei fizice, se sancționează cu amendă de la 20 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 50 la 80 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

În Codul Contravențional există și alte exemple de sancționare cu amendă într-un anumit număr de unități convenționale în cazul nerespectării termenelor de execuție/soluționare a unor chestiuni administrative, în funcție de natura acestora.

Faptul că problema relevantă – abuzarea de termenele-limită – este o preocupare pentru autoritățile naționale arată că, în bună parte, sancțiunile legale respective nu sunt eficiente în a determina reducerea semnificativă a

⁹ . Ibidem

incidenței acesteia. Prin urmare, va fi nevoie de generarea unor noi soluții – atât legale, inclusiv cu aplicarea de sancțiuni, cât și care țin de activitatea de zi cu zi a funcționarilor publici.

Măsurile menționate mai sus se referă la proceduri administrative particulare – neeliberarea actelor per misive și refuzul prezentării informațiilor cu caracter public. Însă lipsește o prevedere care ar unifica toate aceste cazuri și ar sancționa expres depășirea termenului de execuție la oricare însărcinare aflată în lucru, fie că e vorba despre răspunderea la o petiție sau la o scrisoare în cadrul corespondenței de serviciu. Astfel, apare ca necesară introducerea în legislația relevantă pentru activitatea funcționarilor publici a unor prevederi care să reglementeze aceste fapte în general, indiferent de natura/cauzele lor individuale.

În același timp, având în vedere situațiile particulare specifice pe care le descriu, soluțiile legale existente menționate mai sus trebuie păstrate. Dar pentru ca ele să funcționeze e nevoie de luarea de măsuri care să determine funcționarii publici să nu depășească termenele de livrare a soluțiilor/răspunsurilor pe dosarele existente/la cererile cetățenilor.

De asemenea, trebuie menționate articolele 57 și 58 din legea 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Astfel, art. 57¹⁰ (Abaterile disciplinare), litera f) statuează printre abaterile disciplinare următoarea: *neglijența, tergiversarea și/sau îndeplinirea nesatisfăcătoare în mod repetat a sarcinilor*. Iar articolul 58¹¹ prevede că pentru comiterea de abateri disciplinare funcționarului public îi pot fi aplicate sancțiunile disciplinare avertisment, mustrare, mustrare aspră, suspendarea dreptului de a fi promovat în funcție în decursul a doi ani, destituirea din funcția publică sau retrogradarea în funcție și/sau în grad de calificare.

OBIECTIVE

Obiectivul prezentei propuneri de politică publică este de a obține eliminarea cazurilor de încălcare a termenelor de execuție a cererilor de furnizare a bunurilor și serviciilor publice.

Într-un orizont de timp de un semestru de la începerea aplicării soluțiilor cu care vine actuala propunere de politici publice, informațiile privind depășirea termenului legal la examinarea petițiilor în toate autoritățile publice centrale și locale trebuie să înceapă să fie centralizate de către Cancelaria de Stat și făcute publice prin intermediul unor materiale informative.

Peste doi ani de la începerea aplicării soluțiilor, ne propunem reducerea numărului de petiții soluționate cu întârziere la cel mult 1% din numărul total recepționat, în toate autoritățile publice centrale sau locale.

Pe termen lung, într-un interval de timp de la doi la cinci ani, ne propunem eradicarea cvasitotală a fenomenului depășirii termenului legal de soluționare a petițiilor/solicitărilor.

OPȚIUNI PENTRU REZOLVAREA PROBLEMEI/SOLUȚIILE

Fără intervenții:

În cazul în care nu se întreprinde nimic în privința situației existente descrise, incidența cazurilor de depășire a termenelor de execuție a solicitărilor de bunuri/servicii/informații publice va rămâne mai mult sau mai puțin aceeași. Asta va menține intact spațiul pentru practicile de corupție pasivă. Menținerea nesancționării în cazul depășirii termenelor de execuție va însemna că funcționarii publici care intenționează să se implice în asemenea practici își vor păstra instrumentul prin care pot iniția acte de corupere, pretinzând beneficiarilor foloase necuvenite pentru acordarea serviciilor sau bunurilor publice.

¹⁰ . Legea 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Articolul 57. Abaterile disciplinare. Constituie abateri disciplinare: f) neglijența, tergiversarea și/sau îndeplinirea nesatisfăcătoare în mod repetat a sarcinilor; https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138899&lang=ro#

¹¹ . Ibidem.

Intervenții comprehensive:

În fiecare exercițiu de evaluare semestrială a performanței funcționarului public, se va introduce un indicator special care va prezenta numărul de scrisori oficiale (petiții și corespondență de serviciu) și situația termenelor în care a fost oferit răspunsul. Vor fi indicate numeric în fișele de evaluare atât numărul petițiilor/scrisorilor la care s-a răspuns în termen, cât și cel la care s-a răspuns cu întârziere. În cazul prezenței în perioada de referință monitorizată a petițiilor/scrisorilor soluționate sau la care s-a dat răspuns cu întârziere, în cazul în care situația creată îi este imputabilă funcționarului public responsabil (dacă ea nu s-a produs ca urmare a întârzierii răspunsurilor din partea altor autorități publice sesizate), se va aplica art. 57, litera f), din legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, funcționarului aplicându-i-se sancțiunea prevăzută la art. 58 al legii anterior menționate.

- 1) În fișa postului funcționarului public, la poziția care reflectă menținerea corespondenței de serviciu și perfectarea scrisorilor aferente, să se indice explicit aspectul necesității respectării termenului general de 30 de zile prevăzut în Codul Administrativ, art. 60 (1)¹², prin formulări de tipul: „*perfectarea în termenul general de 30 de zile prevăzut prin lege a proiectelor de scrisori...*”.
- 2) Pentru aducerea unei clarități mai mari la sancțiunile care se prevăd, e necesară completarea sau modificarea legii 158/2008, art. 57 litera f) sau adăugarea unei litere noi, care să prevadă expres depășirea termenului de execuție a cererilor/petițiilor/corespondenței de serviciu. Pasajul respectiv ar putea figura în următoarea redacție: f) *neglijența, tergiversarea și/sau îndeplinirea nesatisfăcătoare în mod repetat a sarcinilor, inclusiv cu depășirea repetată și necauzată de circumstanțe obiective a termenului legal de soluționare a cererilor/petițiilor/corespondenței de serviciu*. Sau ar putea fi introdusă o nouă literă, care să reia separat a doua parte a propoziției anterioare.
- 3) De asemenea, e necesară punerea în sarcina Cancelariei de Stat și a subdiviziunilor ei teritoriale monitorizarea situației petițiilor/cererilor și corespondenței de serviciu în cadrul autorităților publice centrale și locale, cu întocmirea unor rapoarte semestriale dedicate strict subiectului respectiv. Situația răspunsurilor la petiții/cereri pe autorități publice centrale sau locale va fi făcută publică în fiecare semestru prin intermediul mijloacelor de difuzare a informației accesibile. Obiectivul general pentru fiecare autoritate publică e de a nu admite un procent mai mare de 1% petiții/cereri/corespondență de serviciu executate cu întârziere din numărul total înregistrat într-un an calendaristic, pentru primii doi ani de la începerea exercițiului respectiv de monitorizare. Ulterior, obiectivul e de a nu avea nicio întârziere nemotivată temeinic (care s-a produs din motive obiective, precum întârzierea răspunsurilor necesare de la alte autorități publice, sau alte motive întemeiate).
- 4) Soluționarea problemei deficitului de cadre calificate în administrația publică locală, care face posibilă inclusiv existența fenomenului descris, se poate face în cadrul reformei administrative prin impulsionearea procesului de amalgamare voluntară și creare a unor unități administrative mai mari și cu capacități economice/financiare superioare, care ar putea oferi servicii mai calitative și în mod mai operativ populației. E necesară, de asemenea, în măsura posibilităților, crearea de noi funcții în cadrul administrației publice centrale, în special în structurile deconcentrate, pentru acele instituții în care numărul de solicitări/petiții e evaluat ca fiind mult mai mare decât capabilitățile existente de procesare și executare.

Intervenții parțiale:

Conducătorii autorităților publice centrale și locale și ai subdiviziunilor acestora vor desfășura periodic discuții cu personalul din subordine în cadrul ședințelor interne, în care vor atenționa privind necesitatea abținerii de la amânarea executării cererilor, petițiilor și corespondenței de serviciu, practicând munca de convingere pentru a obține eliminarea acestei practici. Aceste activități periodice vor figura la capitolul acțiuni în rapoartele de performanță semestriale ale funcționarilor publici de conducere și celor de conducere de nivel superior.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Opțiunile propuse vizează atât modificări ale procedurilor și practicilor de lucru în interiorul autorităților publice centrale și locale, cât și modificări ale legislației. Acestea pot fi implementate individual sau pot fi combinate cu

¹². https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141520&lang=ro#

scopul de a asigura abordarea pe mai multe planuri a problemei examinate. Monitorizarea situației privind executarea cu depășirea termenului a petițiilor, cererilor și corespondenței de serviciu, elaborarea rapoartelor dedicate problemei și completarea fișelor de evaluare semestrială a performanței funcționarului public cu indicatori privind întârzierile în executarea demersurilor în lucru vor contribui la creșterea gradului de conștientizare a problemei, inclusiv sub aspectul răspunderii pe care funcționarul public o poartă în acest caz. Implicarea deținătorilor de funcții de conducere și funcții de conducere de nivel superior în aducerea în fața funcționarilor publici cu funcții de execuție a necesității respectării termenului regulamentar va fi de natură să sporească și mai mult importanța subiectului respectiv pentru munca tuturor funcționarilor. Iar modificarea legislației în scopul introducerii în mod explicit a încălcării termenului ca abatere disciplinară va constitui inclusiv o garanție a posibilității aplicării sancțiunilor atunci când alte măsuri nu-și fac efectul.

Reieșind din cele expuse, recomandarea optimă ar fi o soluție combinată, alcătuită din componenta intra-instituțională (indicatori, rapoarte, muncă de convingere, conștientizare) și cea de modificare a legislației. O asemenea abordare este necesară pentru a fortifica măsurile intra-instituționale și a garanta eficiența acestora.

PAȘII URMĂTORI

Soluția descrisă se propune a fi implementată în următoarele etape:

- 1) Pe parcursul semestrului I al anului 2024, vor avea loc la nivelul Cancelariei de Stat consultări privind implementarea procedurilor care vizează administrarea procesului de lucru în cadrul autorității publice, acestea fiind introduse începând cu semestrul II al anului curent.
- 2) În aceeași perioadă, se vor face toate demersurile necesare pentru ca autoritățile publice centrale și locale să adopte în cadrul procedurilor interne ale administrării procesului de lucru a prevederilor descrise anterior.
- 3) În semestrul II al anului 2024, demararea procedurilor prevăzute în legea 100/2017 privind modificarea legii 158/2008 în sensul descris anterior. Monitorizarea și evaluarea implementării procedurilor va fi pusă în sarcina Cancelariei de Stat (Direcția monitorizare și control în colaborare cu Direcția administrație publică locală și coordonarea activității oficiilor teritoriale), care va elabora un raport general pe semestru în care va prezenta evoluția situației privind respectarea/depășirea termenului general în procedura administra

